

..... Σ Η Μ Α

Ο.- 'Ακοῦτε τή λαογραφική μας ἐμπομπή " Ποντιακοὶ ἀντίλαλοι ", πού γράφει καί ἐπιμελεῖται ὁ συνεργάτης μας Στάθης Εὐσταθιάδης.

Μουσική ἐπιμελεια 'Ηρ. Κοκοζίδη.

..... τό σῆμα σβήνει

Σήμερα στήν ἐμπομπή μας, ἀγαπητοὶ ἀκροαταί, θά σᾶς ποῦμε λίγα λόγια γιά τίς σχέσεις, πού δημιουργοῦνται μέ τή βάπτισι ἐνός παιδιοῦ καί ἔπειτα θά σᾶς μεταδώσωμε διάφορα Ποντιακά τραγούδια καί χορούς.

'Η βάπτισι στήν Ποντιακή διάλεκτο λέγεται " Φωτίσια ", ἀπό τό ρῆμα φωτίζω, δηλαδή δίνω φῶς.- Μέ πολύ μεγαλοπρέπεια λαμβάνει χώραν τό " Ἅγιο αὐτό Μυστήριον τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας. " Ἀς ρίψωμε ὅμως τή λαογραφική μας ματιά πάνω στό γεγονός αὐτό καί νά δοῦμε τίς διάφορες σχέσεις, πού θεμελιώνει.

'Ο κουμπάρος στήν Ποντιακή διάλεκτο ὀνομάζεται " σύντεκνος ". Κάποιος φίλος μας ἀπό τήν Κρήτη μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι καί ἐκεῖ ἔτσι τόν ὀνομάζουν.- σύντεκνο -." Ἴντα κάνεις ἔπας, σύντεκνε ". Ἀλλά δέν πρόκειται γιά ὁποιοδήποτε κουμπάρο. Σύντεκνος ὀνομάζεται ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος γίνεται κουμπάρος μέ τή βάπτισι ἐνός παιδιοῦ.

'Η λέξη " σύντεκνος " κρύβει πολύ βαθειά κοινωνική καί ἠθική σημασία. 'Ο πατέρας τοῦ βαπτιζομένου παιδιοῦ καί ὁ νουνός του εἶναι σύντεκνοι. Τό βαπτιζόμενο παιδί ἔχει δύο προστάτες, οἱ ὁποῖοι φροντίζουν γι' αὐτό. Ἀπό τά παλιά χρόνια μέ ἔθιμο ὁ λαός δημιούργησε δεσμό συγγένειας ἀνάμεσα στό νουνό καί στό βαπτιστικό του, καθῶς καί στούς γονεῖς του. Ἐτσι δημιουργήθηκε καί τό κώλυμα τοῦ γάμου ἀπό τή συγγένεια αὐτή. Αὐτή εἶναι ἡ ἠθική σημασία στή σχέση, πού δημιουργεῖ τό βάπτισμα. Ὅσο ἀπό πλευρᾶς θρησκευτικῆς σημειώνομε, ὅτι ἡ περί θρησκείας ἀντίληψη τοῦ Ποντιακοῦ λαοῦ ἀποδίδει μεγάλη τιμή στά πρόσωπα, πού βαπτίζονται.

'Ο ἀνάδοχος στήν Ποντιακή διάλεκτο λέγεται " δεξάμενος ". " Ἄν εἶναι γυναίκα " δεξαμένε " . Μ' αὐτήν τήν ὀνομασία τό παιδί ἀποκαλεῖ τό νουνό του στήν Ποντιακή διάλεκτο. Παραδείγματος χάριν " Δεξάμενε, ὁ πατέρα μ' θέλτσε " ἢ " δεξαμένε, ποῦ ἔν ὁ δεξάμενο μ' " .

Ἀπὸ τῆς βασικῆς ὑποχρεώσεις τοῦ νουνοῦ εἶναι, νὰ ντύσῃ ὅπωςδὴποτε τὸ βαπτιστικὸν τοῦ, ἐννοεῖται ντύσιμο κομπλέ. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνῃ σὲ ὅποιαδὴποτε ἡλικία καὶ ἂν βρισκεται τὸ παιδί. Ἡ παράβασις αὐτῆς τῆς ὑποχρεώσεως θεωρεῖται ἀπὸ τὸν Ποντιακὸ λαὸ ἁμαρτία. Φυσικὰ καὶ ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν γονέων τοῦ παιδιοῦ ὑπάρχουν ὑποχρεώσεις πρὸς τὸν σύντεκνον.

Τελειώνοντας θὰ τονίσωμε δύο σημεῖα: Πρῶτον ἡ ἐξέλιξις νουνοῦ καὶ πέρα ὡς πρὸς τῆς ὑποχρεώσεις γιὰ τὴν ἀνατροφή καὶ πρόδο τοῦ παιδιοῦ εἶναι σύντεκνοι..... Πρὸκειται γιὰ ὑποχρεώσεις κοινωνικοῦ περιεχομένου.

Τὸ δεῦτερον σημεῖον, ποὺ θὰ τονίσωμε, εἶναι τὸ κώλυμα γάμου, ποὺ δημιουργεῖται μὲ τὸ βάπτισμα. Ὁ δεσμός συγγένειας ἐδῶ ἔχει ὕψιστη ἠθικὴ σημασίαν. Ὁ Ἀστικὸς μας Κώδικας υἱοθετεῖ τὸ κώλυμα αὐτό, ποὺ ἡ προέλευσις τοῦ ὅμως χάνεται στὰ βάθη τῶν αἰώνων καὶ φτάνει στὸ ἔθιμον, στήν Κασταλία Πηγὴν, ἀπὸ ὅπου ἀναβλύζει πεντακάθαρον τὸ περὶ δικαίου συναίσθημα τοῦ λαοῦ.

.....ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ (4 σκοποὶ)

Μετέδωθῃ ἡ λαογραφικὴ μας ἐκπομπὴ " Ποντιακοὶ ἀντίλαλοι ".

..... τὸ σῆμα σβῆνει